

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskanslie
t.se

Remiss om en klimatanpassad miljöbalk för samtiden och framtiden SOU 2021:21 [M2021/00830]

Er beteckning: M2021/00830

Allmänna synpunkter

Det är positivt att förtydliga klimatfrågan i miljöbalken för att bidra till att minimera klimatpåverkan genom att minska utsläppen av växthusgaser. Detta behövs för att nå alla framtida satta mål inom området. Att lyfta frågan om cirkulär ekonomi och behovet av att titta på livscykelperspektivet för att få fram den totala påverkan är relevant.

Avsnitt 6.1.6 Bedömning av utsläpp av växthusgaser

Första stycket i 6 kap. 43 § miljöbalken avser en samlad bedömning av miljöeffekter. Förslaget om ett andra stycke om klimatpåverkan syftar till en bedömning av åtgärder snarare än climateffekter. De två styckena förefaller inte samstämmiga.

Förbränning av organiskt material innebär utsläpp av växthusgaser till atmosfären oavsett materialets ursprung, fossilt eller förnybart. Målsättningen måste vara att minska utsläppet totalt sett. Hur förbränning av förnybara energikällor, så som biobränsle eller motsvarande, ska bedömas vid prövning behöver bli tydligt.

Det förtydligande som föreslås kan tolkas som att miljöeffekten klimatpåverkan väger tyngre än andra miljöeffekter som kan uppstå från en verksamhet. Det bör klargöras om det är så förslaget ska tolkas och i så fall om det kan medföra andra negativa miljöeffekter om det blir en rangordning.

Avsnitt 6.1.7 Omprövning och tidsbegränsning av tillstånd och villkor

Länsstyrelsen i Jämtlands län (länsstyrelsen) välkomnar en utredning och översyn av omprövning och tidsbegränsning av tillstånd och villkor för att kunna följa den snabba samhällsutvecklingen inom området. Tidsbegränsade tillstånd och villkor kan även vara nödvändigt för olika typer av miljöfarliga verksamheter där tekniken

snabbt går framåt och miljömässigt bra alternativ finns. Vidare är det viktigt att det finns tillräckligt med resurser hos prövande myndigheter.

Att göra det obligatoriskt att tidsbegränsa nya tillstånd, ändringstillstånd och omprövade tillstånd kan möjligen även bidra till att verksamheterna aktivt deltar i utvecklingen och håller sig informerade om eventuella nya lagkrav som kan komma att påverka deras verksamhet.

Avsnitt 6.1.8 Ett enklare förfarande vid ändring för att undvika omprövning

Länsstyrelsen anser att det förefaller rimligt att omprövning ska kunna förebyggas genom att söka ändringstillstånd och att det är en möjlighet för industrin att agera proaktiv för att bättre anpassa sin verksamhet för minskade utsläpp av växthusgaser. Att uppmuntra verksamheter att göra miljömässiga bra val är positivt men om det är för att föregripa en omprövning som ska drivas av myndigheterna så krävs det att de resurser som behövs för att driva omprövningen finns annars riskeras verkan att utebli.

Avsnitt 6.1.9 En särskild avvägningsregel om klimatnytta

Utredningen föreslår att klimatnytta ska kunna viktas mot påverkan på miljö och/eller hälsa. Länsstyrelsen anser att den typen av viktningar kan ha relevans men är komplexa och kräver tydliga riktlinjer. Ett exempel är EU:s förordningar om bekämpningsmedel där fördelen med att bekämpa utvalda organismer viktas mot effekter på miljö och hälsa för människor och djur (biocidförordningen och växtskyddsförordningen).

Samtidigt är det vanskligt att tillåta miljöpåverkan då många indirekta effekter av miljöpåverkan innebär påverkan på klimatet. Exempelvis att akvatiska ekosystem får försämrad förmåga till primärproduktion och därmed att binda koldioxid från atmosfären till följd av vattenkraftens dammar eller att vindkraft kan innebära långa transporter och avverkning av produktiv skog. Argumentet klimatnytta kommer sannolikt också hävdas i situationer då relevansen är mer tveksam. För handläggning av viktning mellan klimatnytta och miljöpåverkan krävs mycket tydliga ställningstaganden och vägledningar.

Avsnitt 6.1.10 Uppdrag om vägledningar

Länsstyrelsen instämmer i att det som framförts i utredningen gällande att utbildningar och vägledningar behövs inom området för alla som kommer jobba med klimatfrågorna inom både tillstånds- och

tillsynsmyndigheterna. Förslaget att Naturvårdsverket får i uppdrag att utforma vägledningar i samråd med berörda myndigheter är lämpligt.

Utredningen förefaller dock något oprecis vad gäller begreppen. Begreppet *klimataspekter* uppfattas betydligt bredare än begreppet *utsläpp av växthusgaser*. En verksamhets eller en åtgärds påverkan på klimatet beror på fler saker än dess eventuella direktutsläpp av växthusgaser, exempelvis påverkan på befintliga kolsänkor vid markanvändning eller vid avverkning av skog och dikning. Dessutom tillkommer indirekta utsläpp av växthusgaser som uppstår i olika skeenden av verksamheten, exempelvis anläggning, transport och efterbehandling. Utredningen beskriver bara till viss del den här komplexiteten i prövningen av klimatpåverkan men om miljöbalken ska anpassas är det viktigt att frågorna klargörs.

Länsstyrelsen anser att uppdraget till Naturvårdsverket utöver utsläpp av växthusgaser behöver innefatta bedömning av andra klimatrelaterade aspekter.

Avsnitt 3.5.1

På sida 98 beskrivs vilka utsläppskällor som finns från jordbruk. Här saknas en beskrivning om att den produktion som ger utsläpp också bidrar till koldioxidupptag. I utredningen saknas en beskrivning hur 2 kap. 4 § miljöbalken påverkar klimatanpassningen. Att stärka jordbruksmarkens skydd mot exploatering under denna paragraf bidrar till att odling på jordbruksmark kan fortsätta bidra till och öka kolinlagring i gröda och mark, vilket är viktigt för klimatfrågan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med miljöskyddshandläggare Maja Engström som föredragande. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Susanna Löfgren och funktionschef Sara Huss.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

m.klimatenheten@regeringskansliet.se